

หิ ลุ ด พื น จ า ก เ ว ร

แต่ไหนแต่ไรมา

เวรทั้งหลายย่อมไม่สงบระงับได้ ด้วยการจองเวร
เวรทั้งหลายย่อมสงบระงับด้วยความไม่มีเวร นี่เป็นธรรมเก่า

หลุดพ้นจากเวร

๔๕

ในชีวิตประจำวันของเรา ต้องพบสิ่งต่างๆ มากมาย มีอารมณ์หลากหลายเข้ามากระทบจิตใจ เราควรจะต้องเลือกเก็บเกี่ยวแต่สิ่งที่ดีไว้ในใจ สิ่งใดที่นึกแล้วทำให้ใจชุ่มฉ่ำเศร้าหมองไม่ผ่องใส เราก็ไม่ควรนึกถึง เพราะเป็นอดีตที่ผ่านพ้นไปแล้ว แม้สิ่งที่เป็นอนาคตที่ยังมาไม่ถึง อาจจะทำให้เกิดความกังวลใจ เราก็ไม่ควรคาดหวังจนเกินเหตุ เพราะจะทำให้เราเกิดความทุกข์ใจ บัณฑิตควรมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน ทำวันนี้ให้ดีที่สุด แล้วทุกอย่างจะดีขึ้นเอง

มีพระคาถาบทหนึ่งกล่าวไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“น ทิ เวเรน เวราณี สมมุนตีธ กุทาจนั
อเวเรน จ สมมุนติ เอส ธมฺโม สมนุตโน

แต่ไหนแต่ไรมา เวรทั้งหลายย่อมไม่สงบระงับได้ ด้วยการจองเวร เวรทั้งหลายย่อมสงบระงับด้วยความไม่มีเวรนี้เป็นธรรมเก่า”

พระพุทธศาสนาสอนให้รู้จักการให้อภัยกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะเวรย่อมไม่ระงับด้วยเวร แต่เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ความจริงนี้เป็นสิ่งที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ไม่ใช่ของใหม่ เกิดขึ้นได้ในทุกยุคทุกสมัย กับบุคคลทุกเพศทุกวัย ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย

หลุดพ้นจากเวร

๕๐

*ดังเรื่องในอดีต มีบุตรชายของเศรษฐีคนหนึ่ง เมื่อบิดาเสียชีวิตแล้ว เขาเป็นผู้บริหารกิจการทั้งหมดแทนบิดา และปรนนิบัติเลี้ยงดูมารดาเป็นอย่างดีมารดาอยากจะให้เขาแต่งงาน แต่ชายหนุ่มไม่ปรารถนาเช่นนั้น ตั้งใจว่าจะเลี้ยงมารดาให้ดีที่สุด แต่ถูกมารดารบเร้ามาก จึงต้องยอมตกลง มารดาได้ไปลู่ขอหญิงจากครอบครัวหนึ่งมาเป็นภรรยาของเขา แต่เธอเป็นหมั้นไม่สามารถให้กำเนิดบุตรได้ มารดาจึงร้อนใจ เพราะความเชื่อของชาวอินเดียในสมัยนั้น ถ้าตระกูลใดไม่มีบุตร ตระกูลนั้นจะถึงความเสื่อม มารดาจึงอยากให้บุตรชายของตนมีภรรยาใหม่ แต่บุตรชายไม่ต้องการเช่นนั้น แม้จะถูกมารดารบเร้าเพียงใด เขาก็ยังยืนยันว่าไม่อยากมีภรรยาใหม่

เมื่อภรรยารู้ว่าแม่สามีจะหาหญิงอื่นมาเป็นภรรยาใหม่ของสามีตน จึงคิดว่า “ถ้าถึงเวลานั้น เราก็คงหมดความหมาย อาจจะถูกลดฐานะลงเป็นคนรับใช้ก็ได้ ถ้าอย่างนั้น ลู่อเราไปหาหญิงที่เราพอใจ ให้มาเป็นภรณยาน้อยของสามีเราจะดีกว่า” แล้วนางก็ได้กระทำตามที่นางต้องการจนสำเร็จ

ต่อมาภรรยาหลวงระแวงว่า ถ้าภรณยาน้อยให้กำเนิดบุตร เขาก็จะเป็นเจ้าของทรัพย์สมบัติทั้งหมดเพียงผู้เดียว เมื่อความ

หลุดพ้นจากเวร

๕๑

ริษยาเกิดขึ้น นางจึงหาทางที่จะไม่ให้ภรรยาน้อยให้กำเนิดบุตร โดยกำชับภรรยาน้อยว่า “ถ้าเธอตั้งครรภ์เมื่อไร ช่วยบอกให้ฉัน รู้ด้วยนะ” เมื่อภรรยาน้อยตั้งครรภ์จึงได้บอกภรรยาหลวง นางแสร้งทำเป็นเอาอกเอาใจ นำข้าวปลาอาหารอย่างดีมาบำรุง ภรรยาน้อย วันหนึ่งนางได้แอบผสมยาที่ทำให้แท้งลูกลงไปในอาหาร ทำให้ลูกในครรภ์ตายสมใจนาง เหตุการณ์เป็นเช่นนี้ ถึง ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๓ ภรรยาน้อยเกิดเฉยใจ จึงไม่ยอมให้ ภรรยาหลวงรู้ กระทั่งครรภ์แก่ แต่ภรรยาหลวงก็ยังไม่ละความ พยายาม ได้แอบเอายาที่ทำให้แท้งลูกใส่ลงไปในอาหารจนได้ ทำให้ภรรยาน้อยและลูกเสียชีวิตพร้อมกัน

ก่อนตายภรรยาน้อยได้ผูกอาฆาตว่า “ขอให้เราได้เกิด เป็นนางยักษ์ณี เราจะมากินลูกของหญิงหมั้นนี้ในชาติต่อไป” เมื่อตายแล้ว ภรรยาน้อยได้ไปเกิดเป็นแมวอยู่ในบ้านสามี ส่วน สามีพอทราบข่าว ภรรยาหลวงเป็นคนทำให้ภรรยาน้อยและลูก เสียชีวิต จึงได้ทุบตีภรรยาหลวงจนตาย ครั้นละโลก นางได้ไป เกิดเป็นแม่ไก่ อยู่ในบ้านนั้นเช่นกัน

ต่อมาแม่ไก่ออกไข่หลายฟอง แมวก็มาขโมยกินไข่ ครั้งที่ ๒ ก็ทำอย่างนั้นอีก ครั้งที่ ๓ แมวมากินไข่ และกินแม่ไก่ด้วย แม่ไก่จึงผูกอาฆาตจองเวรต่อไปอีกว่า ให้เราได้กินแมวและลูก ของมันบ้าง ไก่ตายไปได้เกิดเป็นแม่เสือเหลือง ส่วนแมวเมื่อ

หลุดพ้นจากเวร

๕๒

ตายไปแล้ว ได้เกิดเป็นแม่เนื้อ ครั้นแม่เนื้อออกลูก เลือเหลืออง ได้มากินลูกเนื้อถึง ๒ ครั้ง และในครั้งที่ ๓ มันกินทั้งแม่เนื้อ และลูกเนื้อด้วย แม่เนื้อจึงผูกอาฆาตว่า เกิดชาติหน้า ขอให้ได้กินแม่เลือเหลือองและลูกของมันบ้าง

แม่เนื้อตายไปได้เกิดเป็นนางยักษ์ฉนิ ส่วนแม่เลือเหลืออง เกิดเป็นหญิงอาศัยอยู่ในกรุงสาวัตถี เมื่อเจริญวัยได้แต่งงาน และคลอดบุตร นางยักษ์ฉนิได้แปลงตัวเป็นมนุษย์เข้าไปจับทารก กินถึง ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๓ เมื่อหญิงนั้นมีครรภ์แก่ จึงให้สามีพาตน ไปคลอดบุตรที่บ้านเกิด เพื่อหนีนางยักษ์ฉนิ

เมื่อนางยักษ์ฉนิรู้เข้า ก็รีบเดินทางตามไปทันที แต่หญิง นั้นคลอดบุตรแล้ว และกำลังจะเดินทางไปบ้านสามี ระหว่าง ทางได้แวะอาบน้ำที่ข้างวัดพระเชตะวัน สามเณรไปอาบน้ำ ส่วนตน ยืนให้นมบุตรอยู่ริมฝั่ง เมื่อเห็นนางยักษ์ฉนิ นางจำได้ จึงรีบวิ่ง หนีเข้าไปในวัด ขณะนั้น พระบรมศาสดาทรงแสดงธรรมอยู่ ท่ามกลางพุทธบริษัท นางได้อุ้มบุตรเข้าไปหาพระพุทธรองค์ แล้ววางลงข้างพระบาท กราบทูลว่า “ข้าพระองค์ขอลถวายบุตร นี้แด่พระองค์ ขอพระองค์ได้โปรดประทานชีวิต ให้แก่บุตรของ ข้าพระองค์ด้วยเถิด”

ฝ่ายนางยักษ์ฉนิไม่สามารถเข้าไปในวัดได้ เนื่องจาก

หลุดพ้นจากเวร

๕๓

สมณฑลผู้สถิตอยู่ที่ชุมประตุมโณนญาต พระบรมศาสดาจึง
รับสั่งให้พระอานนท์เรียกนางยักษิณีเข้ามาเมื่อพร้อมหน้ากันแล้ว
จึงตรัสถามว่า “เพราะเหตุใด พวกเธอจึงจองเวรกันอย่างนี้
ถ้าหากพวกเธอไม่มาพบเราแล้ว เวรของพวกเธอจะเป็นเช่นนี้
อยู่ชั่วนิรันดร์ เหมือนเวรของงูกับพังพอน ของหมึกกับไม้ตะคร้อ
ของกากับนกเค้า เพราะฉะนั้นจงเลิกจองเวรกันเถิด เพราะเวร
ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” เมื่อพระพุทธองค์ตรัสจบ นาง-
ยักษิณีได้บรรลุโสดาปัตติผล แล้วทั้งสองก็เลิกจองเวรกัน
ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

การจองเวรกันไม่ดีเลย จงให้อภัยซึ่งกันและกันเถิด
อย่าได้เบียดเบียนกันเลย เราควรจะให้ให้อภัยต่อผู้อื่นเสมอ
ในยามที่เขาผิดพลาดล่วงเกินเรา เราก็ควรมีความปรารถนาดี
มีจิตประกอบด้วยเมตตาธรรม แล้วพยายามปรับตัวเข้าหากัน
ให้เหมือนน้ำที่ประสานแผ่นดินที่แยกแตกกระแหงให้เป็นผืนแผ่น
เดียวกัน ให้มีความรักความสามัคคี อย่าถือทิฐิมานะ
ให้ห่อหุ้มอวล้วยกัน ตามแบบอย่างของนักปราชญ์บัณฑิต แล้ว
ทุกอย่างก็จะสงบลงได้

การผูกโกรธผูกอาฆาตพยาบาท จะเป็นเหตุให้เราต้อง
หลงวนอยู่ในสังสารวัฏ เมื่อเกิดมาพบกันอีก ก็จะทำร้ายทำลาย
กันต่อไป เหมือนอย่างนางยักษิณีในเรื่องนี้ เพราะถูกกิเลส

หลุดพ้นจากเวร

๕๔

บังคับบัญชาให้สร้างกรรม เมื่อสร้างกรรมก็มีวิบากเป็นผล ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมาน ความพินาศย่อยยับทั้งสองฝ่าย เพราะฉะนั้นผู้มีปัญญาทั้งหลาย จึงไม่ผูกเวรกัน เพราะเมื่อหนาย การเวียนว่ายตายเกิด อยู่ในทะเลเพลิงแห่งความทุกข์

ดังนั้น พระพุทธองค์ทรงสอนให้เราละทิ้งการจองเวร ในยามโกรธก็ให้มีสติ สงบระงับอารมณ์เอาไว้ อย่าให้อารมณ์ อยู่เหนือเหตุผล ใช้สติและปัญญา แล้วแผ่เมตตาจิตไปยัง สรรพสัตว์ทั้งหลาย เราจะได้ไม่มีเวรมีภัยกับใคร ทรงสอนว่า

“สัตว์บรุษผู้มีความอดทน พึงได้ผล คือการไม่กระทบกระทั่ง เพราะสงบระงับจากเวร พระราชาพร้อมเหล่าเสนาแม่่มาก เมื่อรบอยู่จะพึงได้ผลเช่นนั้นก็หาไม่ เพราะเวรทั้งหลาย ย่อมระงับ ได้ด้วยกำลังแห่งขันติ”

